De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* N°. 124).

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseeren aan de **REDACTIE**, Abonnementen en Advertentiën aan de **ADMINISTRATIE** van **De Heraut**, Warmoesstraat 106, Amsterdam.
Inzendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 ure worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 9 September 1888. N°. 559.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden *f* **1.20.** Afzonderlijke nummers aan het Bureel **10** Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureel, Warmoesstraat **106**, te Amsterdam.
Advertentiën: van **1** tot **6** regels **90** Cent; voor elken regel meer **15** Cent.
Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verslagen van Vereenigingen **10** Ct. per regel.

De Heidelbergsche Catechismus.

ZONDAGSAFDEELING XX.

Het zitten ter rechterhand Gods.

> De Heere heeft tot mijnen Heere gesproken: Zit aan mijne rechterhand, totdat Ik uwe vijanden zal gezet hebben tot een voetbank uwer voeten. Ps. 110 : 1.

II.

De uitdrukking: „Zittende aan de rechterhand Gods, des almachtigen Vaders," in onze Apostolische geloofsbelijdenis, is niet van menschelijke vinding, maar uit de Heilige Schrift. Ze *omschrijft* de macht en heerlijkheid van den verhoogden Middelaar niet, maar *toont* u die in een beeld. Dit beeld is aan het koningschap op aarde ontleend, met name aan dit koningschap, gelijk dit oudtijds in het Oosten schitterde en er nog gekend is.

Zelfs aan ons hof gaat alles nog naar vaste ceremoniën. In 's Konings paleis loopt, doet en spreekt niet een ieder, naar het hem gevalt, maar 's Konings wil beheerscht aller beweging en lippenuiting.

Dit is een zwakke maar toch schoone afspiegeling van den strengen eisch die in den dienst des Heeren HEEREN geldt, dat ook in zijn paleis en heiligdom niemand eigendunkelijk handelen of naar eigenwilligen dienst streven zal, maar aller daad en woord en dienst zich in volstrekten zin richten zal naar de instelling, de ordinantie en het woord des Heeren.

Dit is de eisch *der Majesteit*, die ten hoogste in den dienst des Heeren geldt, omdat bij Hem die majesteit in oorspronkelijke glorie blinkt, maar die in zwakkere mate toch ook bij aardsche vorsten valt waar te nemen, omdat op hen een schaduw van die goddelijke majesteit gelegd is.

Raadpleegt men nu wat men aan het hof noemt de etikette of de ceremoniën, dan zal een wel onderleid ceremoniemeester des Konings u weten uit te leggen, hoe al deze ceremoniën en levensregelen, die in het koninklijk paleis worden waargenomen, wel verre van wilkeurig te zijn, integendeel een duidelijk sprekende en zinrijke beteekenis hebben. En al is het, dat menige ceremonie, doordien men haar oorsprong vergat, allengs verbasterd is, en daarom thans haar zin en beteekenis niet terstond meer gevoeld wordt, toch hadden al deze ceremoniën bij heur oorsprong een zeer schoone beduidenis, en bezaten alle de strekking, om naar juiste evenredigheid en in schoone harmonie heel het leven in het vorstelijk paleis om den Koning als het middenpunt en de bron van alle hoogheid te schikken.

Gelijk in het heiligdom des Heeren, dat in de woestijn door Bezaliël en Aholiab gebouwd wierd, alle verhouding en soort van stof en afmeting en kleur en versiering stipt bepaald was, tot de lintjes en strikjes toe, waarmee de gordijnen wierden opgenomen; en niemand daar verschijnen mocht dan in het gewaad, door God verordend, om zich uitsluitend bezig te houden met hetgeen diezelfde God en Koning hem als taak had opgelegd; en in dien tabernakel al deze afmetingen en stofsoorten en kleuren en kleedingen en verrichtingen een rijke symbolische beteekenis hadden, om alle glorie van het Heilige der heiligen te laten uitstralen en in zuivere harmonie naar God te doen terugvloeien, — zoo ook bedorlde het oorspronkelijk het hooge ceremonieel aan het hof.

De tabernakel was gebouwd naar het voorbeeld, het model, het bestek, dat aan Mozes op den berg getoond was, en alzoo een afschaduwing van het Heiligdom *in den Hemel*. Droeg nu de koning op aarde de majesteit des Heeren in zijn kroon, dan behoorde het ook alzoo en lag er volstrekt geen aanmatiging in, dat ook het leven in het vorstelijk paleis naar de grondtype van het „geducht paleis" daarboven was ingericht.

Brengt dus de Heilige Schrift het voorbeeld van het paleis der aardsche vorsten bij, om ons de heerlijkheid van Christus in het paleis daarboven voor te stellen, dan voegt ze niets vreemdsoortigs bijeen, maar vergelijkt slechts twee zaken, die reeds in oorsprong saamhingen.

Het punt van vergelijking raakt hier de hoofdquaestie van alle vorstelijke ceremoniën, t. w. de vraag, wie op den troon naast den koning mag gaan staan of zitten. Let wel, niet *achter* den koning in zijn gevolg, niet *voor* den koning zijwaarts in zijn dienst, maar *naast* den koning. En zulks niet op een afstand, om voor zijn zekerheid te waken, maar onmiddellijk naast hem, zoodat hand schier aan hand raakt.

Zulk staan of zitten toch duidt aan een deelen in zijn *glorie*, een deel hebben aan zijn *macht*, een u overkomen van iets van zijn *majesteit*.

En waar nu de koning twee plaatsen op den troon naast zich heeft, éene aan zijn linker- en éene aan zijn rechterhand, bestaat tusschen deze beide weer dit symbolisch verschil, dat de plaats aan 's konings *linkerhand* wel een deelen in zijn *glorie*, maar minder in zijn *macht*, te kennen geeft; maar dat daarentegen de plaats aan *de rechterzij naast* den koning, en op den *troon*, meer uitsluitend symbool is van een deelen in zijn *Regeermacht* en *Majesteit*.

Oorzaak hiervan is, dat in de rechterhand de scepter rust. En wederom dat de scepter in de rechterhand rust, komt daar vandaan, dat de mensch, om zijn macht uit te oefenen, in de eerste plaats de rechterhand opheft.

Wel zijn er ook *linksche* lieden, en zelfs zijn er kleine stammen, bij wie de linkerhand meer ontwikkeld is dan de rechter, maar dit zijn uitzonderingen.

In de rechterhand woont physiek de meeste kracht; ze is het vaardigst geoefend; en van nature is het den mensch eigen, in de rechterhand de uiting zijner mogendheid te zoeken. Dit is geen wilkeur.

In de schepping des menschen heeft God de Heere dit alzoo beschikt.

Gelijk iemand die zal gaan loopen, onwillekeurig het eerst den rechtervoet vooruitbrengt, zoo ook steekt ge, zonder er op te letten, het eerst de rechterhand uit, zoo dikwijls ge onvoorbereid of zonder er bij na te denken, tot verweer of krachtsinspanning geroepen wordt.

Van Godswege is deze voorkeur; en het hofceremonieel heeft door de plaats op den troon aan 's konings rechterhand te waarmerken als de hoogste plaats der eere, waarop slechts hij recht heeft, die deelt in 's konings macht en majesteit, geen eigendunkelijke bepaling gemaakt, maar een goddelijke gedachte gevolgd.

Waar derhalve de Heilige Schrift, en op haar voetspoor de kerk, beijdt, dat Christus na zijn verhooging „gezeten is *aan de rechterhand* Gods, des almachtigen Vaders," is geen vreemd spraakgebruik gevolgd, maar een zeer duidelijke voorstelling van de zaak gegeven. Als het in Psalm 110 heet: „De Heere heeft gezegd tot mijnen Heere: Zit aan mijne rechterhand totdat Ik uwe vijanden zal gezet hebben tot een voetbank uwer voeten", dan is „deze almachtige Vader" de Koning der koningen, die op den troon zijner Almacht zit, en naast Hem aan zijn rechterhand staat of zit de Middelaar, om hierdoor symbolisch aan te duiden, dat hij deelt in zijn Mogendheid en Majesteit.

Dat hierbij aan „den almachtigen Vader" een rechterhand wordt toegekend, kan ons niet verwonderen, en is allerminst enkel het overbrengen van iets menschelijks op God.

De „hand" als instrument om kracht van ons naar buiten te doen uitgaan is een hooger kenmerk van het menschelijke. Bij het dier huist de kracht gemeenlijk meer in den achterpoot. Als het paard slaat, zal het dit zelden met den voorpoot doen. Toch zijn *én* de slag dien de zwaan met zijn vleugel geeft, *én* de greep dien de arend met zijn klauw doet, *én* de schop dien het paard met zijn hoef toebrengt, *én* de stoot van den stier met zijn hoorns, slechts verschillende middelen die aan het gedierte ten dienste staan, om kracht van zich te doen uitgaan en op anderen over te brengen.

En dit nu, het instrument, het middel om kracht van zich te doen uitgaan en op anderen over te brengen, is voor den mensch in de eerste plaats *zijn hand*. Een mensch die niet de *hand*, maar den *voet* gebruikt, verlaagt zich in het verweer.

Maar toch ook zelfs *die hand* is nog altoos een laag staand middel, en veel hooger is het, zoo in de menschelijke saamleving de hand *rust*, en *het woord der lippen* den strijd uitstrijdt. Onder de ruwere volksklasse wordt terstond de hand opgeheven, maar onder beschaafder lieden geldt het gebruik van de hand tegen elkander als onteerend.

Denkt ge u dus, dat ooit aan den mensch de mogelijkheid wierd gegeven, om *rechtstreeks* kracht van zich te doen uitgaan en op anderen te laten werken, zonder dat daarbij het gebruik van de hand of eenig ander instrument noodig was, zoo stond de mensch nóg veel hooger.

Vandaar dan ook, dat bij God den Heere, die de Allerhoogste is, elk middel wegvalt, elk instrument ondenkbaar is, en alle uitgang van kracht op anderen *rechtstreeks* toegaat; onmiddellijk.

En zoo dikwijls er dus in de Heilige Schrift, naar onze voorstelling en ons spraakgebruik, van een „rechterhand des Heeren" gesproken wordt, duidt dit niets aan dan den uitgang van zijn goddelijke kracht en mogendheid op het schepsel.

Nader bepaald beduidt derhalve „het zitten van den Christus aan Gods rechterhand in de hemelen", dat de Middelaar deelt in de goddelijke regeermacht, voorzoover deze een uitgaan beteekent van Gods mogendheid naar zijn schepsel.

Deze plaats en deze macht nu bezit de Middelaar niet van nature. Hij bezit deze plaats en deze macht noch als Tweede Persoon in de Drieëenheid noch als aangenomen hebbende onze menschelijkheid. Immers als de Zoon, als de Tweede Persoon in de Drieëenheid, is zijn plaats niet *naast* de goddelijke Almacht en wordt Hij niet met goddelijke almacht *bekleed*, maar zit Hij zelf, evenals de Vader en de Heilige Geest in het middenpunt van den Troon, en bezit Hij die almacht *oorspronkelijk*, zonder dat ze Hem wordt *opgelegd*. En evenmin bezit Hij ze van nature als mensch, eenvoudig omdat zijn menschheid geschapen en deze eindig in haar grenzen is, bestemd niet om te heerschen, maar om beheerscht te worden.

Vandaar dat de Heilige Schrift dan ook zoo sterk doet uitkomen, hoe deze plaats en macht der eere aan den Middelaar *gegeven* is. Duidelijk heet het in Psalm 110, dat de Heere HEERE tot den Middelaar zegt: „Zit aan mijn rechterhand," zoodat hij eerst door het woord des Konings het recht erlangt, om den troon te beklimmen. Onbewimpeld zegt de Middelaar zelf: „Mij is *gegeven* alle macht in hemel en op aarde." En de heilige apostel betuigt in Ef. 1 : 20 zeer bepaaldelijk, dat God „hem *gezet* heeft tot zijn rechterhand in de hemelen."

Het is alzoo een macht en eere die hij *ontving*. „Daarom heeft hem God uitermate zeer verhoogd en heeft hem *gegeven* een naam boven allen naam die genoemd wordt." En de eerste Corintherbriet doet dat in het 15e kapittel nog sterker uitkomen, als Paulus ons spreekt van het oogenblik, waarop de Zoon het Koningrijk weer aan God en den Vader zal overgeven, om zelf onderworpen te worden Dien die hem alle dingen onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen."

Vraagt men nu, naar welke natuur Christus deze macht en eere ontving, naar zijn goddelijke of menschelijke natuur, dan moet ongetwijfeld geantwoord: als Middelaar, gelijk hij als Middelaar *beiderlei* natuur deelachtig was. Toch is hier een verschil. Naar zijn *goddelijke* natuur kan Jezus geen eere noch heerlijkheid *ontvangen*, want het goddelijke is voor *toeneming* onvatbaar. Toevoeging van eere en macht kan dus alleen aan zijn menschelijke natuur toekomen. Daar intusschen in de vleeschwording de goddelijke natuur des Zoons zichzelve vernederd en vernietigd had en haar glans en glorie had ingetrokken, om ons ten Heiland te kunnen zijn, wierd door deze verhooging op den troon der heerlijkheid de belemmering opgeheven, die in den staat der vernedering den Middelaar belette zijn goddelijken luister te doen uitstralen.

Metterdaad verheerlijkte dus deze verhooging aan Gods rechterhand geheel den Persoon des Middelaars. Zij verhoogde den Middelaar naar zijn menschelijke natuur, in zooverre zij die natuur, zonder het eindig perk te doorbreken, opvoerde tot een schittering van glorie, gelijk noch Adam in het paradijs noch ooit één gezaligde eeuwiglijk die glorie toonen kon of zal. Maar ook bood deze verhooging, juist door dit luisterrijk maken der menschelijke natuur, aan den Middelaar de verhoogde mogelijkheid, om zijn godheid in die menschelijke natuur zich te luisterrijker te doen openbaren.

Er greep dus metterdaad een verandering plaats. Niet slechts dat de Middelaar van de aarde naar den hemel opvoer, en in dien hemel de plaats van macht en eere erlangde; maar ook een verandering in den Middelaar zelven.

Gelijk hij zich eerst vernederd en vernietigd had, zoo wierd hij nu verhoogd en verheerlijkt. En of nu die vernedering allengs plaats greep of plotseling doet er niet toe. De ure was gekomen, dat de lang gesloten knop ontlook, en de groene, geuren kleurlooze knop vervangen wierd, door een bloem in haar pracht en schoonheid. Toen was er dat „verheerlijkt lichaam", waarvan Paulus aan de Filippensen schreef. De Christus in zijn glorie.

In die glorie heeft hem Stefanus, heeft hem Paulus, heeft hem Johannes op Patmus gezien, en het is van die glorieuse gestalte dat de laatste apostel schreef: „Ik zag den Zoon des Menschen, bekleed met een lang kleed tot de voeten en omgord aan de borsten met eenen gouden gordel; en zijn hoofd en haar was wit gelijk als witte wol, gelijk sneeuw; en zijne oogen gelijk eene vlamme vuurs; en zijne voeten waren blinkend koper gelijk, en gloeiden als in eenen oven; en zijne stem als eene stem van vele wateren. En hij had zeven sterren in zijne rechterhand; en uit zijnen mond ging een tweesnijdend scherp zwaard; en zijn aangezicht was gelijk de zon schijnt in haar kracht. En toen ik hem zag, viel ik als dood aan zijne voeten; en hij leide zijne rechterhand op mij, zeggende tot mij: Vrees niet; ik ben de eerste en de laatste; en die leef, en ik ben dood geweest; en zie, ik ben levend in alle eeuwigheid Amen. En ik heb de sleutelen der hel en des doods".

Verrukkelijke taal, die onder bezwijkende beeldspraak ons den indruk poogt weer te geven, van wat het verlichte oog van den ziener op Patmos verblind heeft.

Eerst wie iets van die schoonheid grijpt, en van die heerlijkheid van den Middelaar heeft ingedronken, is bekwaam, om een taal als van Psalm 45 te verstaan; in staat ook om tot dat verborgenste heiligdom door te dringen, dat in het wondere, en zoo diep mystieke Hooglied, dien Christus in zijn onverwinlijke glorie aan de bruid zijns welbehagens verbindt.

KUYPER.

„Strijdende tegen de zonde."

> Gij hebt nog tot den bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonde.
> Hebr. 12 : 4

Er is zonde en zonde.

Heel wat zonden zijn van zoo stuitenden, ergerlijken aard, dat de neiging onzer ziel er niet op ingaat. Ongemerkt schuilen de kiemen ook van die stuitende zonden wel in verborgen hoeken van ons hart; maar voor ons besef rekenen we er niet mee. Het zijn zonden waarnaar de lust nooit in ons opkomt. Zonden die, als we ze in anderen waarnemen, ons niet tot hen aantrekken, maar van hen verwijderen. Booze dingen die ons een diepen afkeer inboezemen. Waartegen wij ons als vanzelf gekant voelen om ze te bestrijden. En waarvan we het heerlijk vinden, als ze terdege gestraft en ook door de Overheid te keer worden gegaan.

Maar naast deze verfoeilijke zonden, ligt er een heel andere categorie van zonden, waar ons hart heel anders tegenover staat. Verkeerde, soms zelfs slechte dingen in ons, die we wel weten dat niet goed zijn; die we zelfs zeer gereed zijn in anderen te laken; en die we zeer wijselijk in onze kinderen bestraffen; maar die we desniettemin gedurig bij ons zelven door de vingers zien.

Is het kaartspel den Christen geoorloofd?

VII (*Slot.*)

Tot nu toe had Ds. Frein en zijn ambtgenoot Leydekker aan het gesprek der vrienden geen deel genomen. Zagen ze met genoegen, hoe het grootste gedeelte der voor- en tegenstanders met ernst het geoorloofde van het kaartspel behandelde, daar was voor hen geen reden zich in het gesprek te mengen. Zij werden er echter zelven door de vrienden in betrokken. Een hunner merkte op: »Daar zijn er, waarde dominé, die beweren, dat er vele godgeleerden van naam zijn, welke het kaartspel volstrekt niet voor ongeoorloofd houden. Zoo heb ik gehoord, dat dit met Jacobus, den koning van Engeland, alsmede de bekende Engelsche geleerden Perkinsius, Thomas Gataker, Johannes Regius, ja, zelfs Calvyn het geval is. Is dit zoo?" »Zeker zijn er onder de godgeleerden, die het kaartspel niet streng veroordeelen", hernam Ds. Frein, »maar volgt nu hieruit, dat het kaartspel geoorloofd is? Immers is de verlichting van Gods Geest omtrent alle bijzondere gevallen van conscientie in alle leeraren niet even groot. Bovendien zou men, op grond dat sommigen *de leugens om bestwil, het dansen, het kermishouden, het comedieloopen* voorspreken, ook moeten besluiten, dat deze dingen geoorloofd waren, wat toch niemand onzer gelooft." »Maar zou het toch waar zijn, dat Perkins en Calvyn, die groote lichten in Gods kerk, het kaartspel toelaten?" vroeg een ander van het gezelschap. »Ik geloof", antwoordde daarop Ds. Frein, »dat aan die twee heerlijke lichten van Gods kerk, welke gij daar noemt, groot onrecht aangedaan wordt, wanneer ze onder de voorvechters van de tot- of kaartspelers gerekend werden. Want, zooveel Calvijn aanbelangt, die is zooverre daar vandaan, dat hij iemand tot deze ijdelheden vrijheid zou geven, dat hij de »kaartebladen" uitdrukkelijk noemt, instrumenten of werktuigen van vele andere zonden, dewelke alleszins veel schade en zwarigheid veroorzaakt hebben"; ja, hij brengt in zekeren brief zoovele en zoo krachtige redenen bij, om een Christen daarvan af te raden, als iemand. 't Is waar, hij zegt ergens, »dat hij het kaartspelen niet geheel veroordeelt," echter niet, omdat hij het in de conscientie goedkeurde, maar omdat hij het van zulk een exorbitantie niet achtte, dat het geraden was »in die omstandigheden des tijds" kerkelijk daartegen te procedeeren. Want dat was het, waarover hij door zijn vriend of dengene, aan wien hij schreef, gevraagd was. Dat de godzalige Perkins, de beroemde schrijver der »Conscientiegevallen," het kaartspelen niet geheel veroordeelt, kan niet ontkend worden. Hij spreekt er zachter van, omdat hij niet kon inzien, dat het lot daarin eigenlijk plaats had. Nochtans prijst hij het niet aan als een goede en loflijke tijdkorting, maar raadt het zoo ernstig af, als een fontein van zeer veel kwaads, als het mogelijk is. Laat mij u iets voorlezen uit zijn werk, dat hier openligt: »Het is veel beter en veiliger zich daarvan (d. i. van deze spelen) te ontthouden; ze moeten, waar zij afgeschaft zijn, geenszins weer hersteld en in gebruik gebracht worden, omdat de dagelijksche ervaring leert, dat een geheele stroom van misbruiken, ongemakken, zwarigheden daardoor over het menschelijke leven gebracht worden. Want die dingen, die van weinig noodzakelijkheid zijn, als zij tot groote misbruiken getrokken worden, behoorde men ook daarom, omdat zij misbruikt worden, niet aan de hand te houden, maar liever af te schaffen, gelijk wij lezen, dat alzoo met de metalen slang van Hiskia gehandeld is (2 Kon. 18 : 4)." Deze woorden staan, dunkt mij, wel gelijk met eene veroordeeling." »Dat dunkt mij ook", hernam een der vrienden, »ik ben tenminste op dit punt tevreden, maar ik heb een andere zaak, nl. hoe moet nu een Christen zich gedragen, wanneer hij zich in een gezelschap bevindt, waar hij ziet kaartspelen?" »Hij moet, »antwoordde Ds. Frein," zich door lief noch leed laten bewegen, om meê te spelen. Is er iemand van aanzien in het gezelschap, onder wien de Christen min of meer staat en die hem wil persoen om meê te spelen, hij bidde God om standvastigheid, en plaatse tusschen zich en het spel een belofte, waarop hij zich beroepen kan. Heeft hij te doen met kaartspelenden, die onder hem staan, laat hij hen ernstig van dat kwaad trachten af te brengen. Hij moet echter in dezen heusch en vriendelijk zijn, en zorgen voor de klaarste en krachtigste redenen, waarmeê hij zijn tegenstanders kan overtuigen. Helpt dit niet, dan moet hij of door weggaan of op eenige andere wijze, maar altijd zonder onstuimigheid, zijn ongenoegen toonen. Is er geen geschikte gelegenheid, om te vertrekken, dan moet hij zich bij iemand anders van het gezelschap voegen en een stichtelijk gesprek met hem beginnen, opdat de spelers beschaamd worden en zien mogen, dat men in gezelschappen zijn tijd wel met iets anders dan met spelen kan verkorten. Eindelijk moet hij zich bij den vriend, bij wien hij zoo gevaren is, schoon verzocht zijnde, niet wederom laten vinden dan onder belofte, dat men hem in zijn huis met kaartspelen niet weer zal bedroeven." »Mag ik nu nog een vraag doen?" vroeg een dergenen, die het meest zich geroerd had onder de voorstanders van het kaartspel. »Zeker, mijn vriend," zeide Ds. Frein. »Welnu dan, dominé," sprak hij weer, »u heeft gehoord, dat ik het ongeoorloofde van het kaartspel nog niet kon inzien. Veel wat u en de anderen gezegd hebben, heeft mij getroffen, maar overtuigd ben ik nog niet; heeft u nu voor mij ook een raad, wat ik te doen heb?" »Jawel," antwoordde Ds. Frein, »u zou ik raden klaarder overtuiging te zoeken bij hen, die kennis hiervan hebben. Voorts, onthoud u van het kaartspel; want al is het dan in zichzelf geen kwaad, zoo is het dengene wel kwaad, die het niet uit het geloof kan doen. En welk Christen kan dit doen? Laten we over deze vraag nu niet meer spreken, maar er over gaan nadenken, want 't is al laat, dus tijd om uiteen te gaan. Gunt mij echter vóór wij scheiden Rom. 14 te lezen. De Heere leere het ons vooris te verstaan, wat Hijzelf door zijnen apostel gezegd heeft: »En al wat gij doet met woorden of met werken, doet het alles in den naam des Heeren Jezus, dankende God en den Vader door Hem."

Een half uur later was het gansche gezelschap naar huis.

DE GAAV FORTMAN.